

"SEDEMBOLESTNÁ PANNA MÁRIA, PATRÓNKA SLOVENSKA,
ORODUJ ZA N A S !"

O B S A H :

"Keď mňa prenasledovali"	2
Apoštolská cesta sv. Otca do Španielska	5
Pastoračné smernice	7
Listy z väzenia	12
Kardináli slov. pôvodu II.	13
Z domova	14
Zo zahraničia	15
Rehole na Slovensku	17

"KEĎ MŇA PRENASLEDovali, DUDÚ AJ VÁS PRENASLEDOVÁŤ "

/Jn.15,20/

Situáciu nás veriacich v Československu charakterizuje v posledných 3-4 rokoch silnejúci tlak režimu. Možno hovoriť o novej etape prenasledovania, i keď jeho formy sú jemnejšie, rafinovanejšie než v 50-tych rokoch. Najzrejmým dokladom tejto perzekúcie sú odsúdenia kat. kňazi a laici /na Slovensku Jayorský, Povala, Formánek, Labuda, Kesegová, Rompf,..., v CSR Adámek, Krumpholtz, Vlček, Lizna, Hložánek, .../.

Aby sme v tejto situácii obstáli, je dôležité si uvedomiť, že prenasledovanie patrí podstatne ku kresťanstvu, k životu pravého učeníka Kristovho. Inak povedané, nemalo by nás udľovovať, mali by sme považovať v istom zmysle za normálne, že sme prenasledovaní. Musíme si osvojiť zmýšľanie, že aj my budeme prenasledovaní, zmieriť sa s tým, rátať s tým, sústavne sa na to duchovne pripravovať, ba chápať to ako kritérium, či sme praví učeníci Kristoví. Zároveň to môžeme považovať za kritérium pravého učiteľa kresťanstva: kazateľa, autora článkov, vychovávateľa kňazov, resp. rehoľníkov, laického apoštola, rodiča. Teda ak vyššie uvedené tvrdenie niekto nechápe alebo zamlčuje, nechápe Kristovu náuku alebo ju vedome falšuje a vo falošnom duchu vychováva druhých /zhodnotme si v tomto zmysle články v Kat. novínach a Duchovnom pastieri, kázne v kostoloch, duch v akom pôsobí na bohoslovcov predstavení seminára a učiteľa CMBF/.

Vyššie uvedené tvrdenie logicky vyplýva zo 4 nasledujúcich téz ;

1. téza : Ježiš svojím počínaním a rečami sústavne vyvolával odpor vtedajších mocipánov proti sebe, ktorý sa vystupňoval v prenasledovanie, završené jeho zabitím.
Dôkaz - viď nižšie.
2. téza : Na prenasledovanie sústavne pripravoval svojich učeníkov, ktorí mali prevziať jeho poslanie.
Dôkaz - viď nižšie.
3. téza : Odpor a prenasledovanie charakterizovali naozaj pôsobenie apoštolov a iných prvokresťanov a vyvrcholili ich násilným likvidovaním.
Dôkaz : celé Skutky apoštolské /všetky kapitoly okrem prvej/, listy apoštolské /podrobne neuvádzam/.
4. téza : Odpor a prenasledovanie charakterizovali život pravých nasledovníkov Kristových po celé 2 tisícročia dejín kresťanstva.

Dôkaz : celé dejiny Cirkvi, najmä dejiny mučeníkov /prvé tri storočia, ale aj veľmi 19. a 20. storočie !/
Treba dodať, že to isté charakterizovalo život pravých vyslancov božích aj pred Kristom : väčšina prorokov bola zabitých, o smrti posledného - Jána Krstiteľa - hovoria už Evanjeliá.

Nasledujúce dôkazy tézy 1. a 2. ukazujú, že Evanjeliá možno z viac než 50 % sú plné tejto mentality. Je teda v poriadku, že sa o tom u nás úradne mlčí ?
Uvedené texty odporúčame na meditovanie - ako duchovnú prípravu na prenasledovanie.

Potvrdenie tézy 1 : - život Kristov, ako ho podávajú 4 evanjelisti

/Chronológia Ježišovho života je podľa knihy "Posolstvo". V zá-
tvorke sú uvedené evanjeliá obsahujúce paralelné miesta/.

Predpoveď Simeona Lk 2, 34

Útek do Egypta, zavraždenie dieťat v Betleheme

Mt 2, 13-23

J. vyháňa predavačov a peňazomencov z chrámu

Jn 2, 13 22 /Mt, Mk, Lk/

5 sporov s farizejmi Mk 2,7 Mk 2, 16, Mk 2, 18, Mk 2,24, Mk 3, 2-6
Tu už prvý raz : aby ho zabili. Všetkých 5 sporov je i u Mt a Lk.

Príhružní ho majú za pamäťného Mk 3, 21

Židia mu pripisujú zlého ducha Lk 11, 15 /Mt,Mk/,

Mt 9,34, Mt 12,34 /Mk/

Kázeň v Nazarete Lk 4, 28-30 /Mt,Mk/

Eucharistická reč Jn 6, 41-66

J. obhajuje uzdravenie v sobotu Jn 5, 16-18, Jn 5,37-47,

Lk 13, 10-17, Lk 14, 1-6.

Farizeji sú pokrytci Mk 7,5-13 /Jn Mt/ Mt 15, 12-14

"Cudzoložné pokolenie" Mt 16,1-4 /Mk/

Lk 11, 29-32.

J. predpovedá svoje utrpenie Mt 16,21-23 /Mk,Lk/

Mt 17,12 /Mk,Lk/

Mk 9, 29 - 31 /Mt,Lk/

"Beďa ti Korozain" Mt 11,20-24 /Lk/

Ježiša neprijali v Samarii Lk 9, 52 56

Ježiš v jeruzalemskom chráme Jn 7,7 a 7, 12-53

Snaha Ježiša polapiť v slove Jn. 8,1-11

J. o sebe - chcú ho kameňovať Jn.8,12-39

Výsluch uzdraveného slepého od narodenia Jn, 9, 13-34

J. o vine farizejov Jn 9, 39-41.

Ježiš dobrý pastier..... Jn. 10,1 - 21.

"Ja a Otec jedno sme", 2 pokusy ho zabiť Jn 10,22-39

Reči proti farizejom a zákoníkom :

Lk 11,37, 37 44, Lk 11, 45-54 /Mt/, Lk 15, 1-7, Lk 16, 14-17,

Lk 18, 9-14.

Herodes je "líška" Lk 13, 31-33
Rozdelenie pri 2. príchode Lk 17, 33
Následky Lazárovho vzkriesenia Jn 11, 45-57.
J. znovu predpovedá umučenie Mk 10, 32-34 /Mt, Lk/
Pohoršenie pre povolanie Zacheja Lk 19, 7
J. predpovedá svoj pohreb Jn 12, 7-11 /Mt, Mk/
Udalosti Kvetnej nedele : Lk 19, 39-40, Lk 19, 41-44, Mt 21, 14-16

Pondelok sv. týždňa : Jn 12, 23-36
Utorok sv. týždňa: Dišputy so saducejmi a farizejmi
Mk 11, 27-33 /Mt Lk/
Mt 21, 28-32/
Mt 21, 33-46 /Mk, Lk/
Mt 22, 15-22 /Mk, Lk/
Mt 22, 23-33 /Mk, Lk/
Mt 22, 41-46 /Mk, Lk/
Mt 23, 13-33 /Mk, Lk/
Mt 23, 37-39 /Lk/
Mk 13, 1-4 /Mt, Lk/

Streda sv. týždňa: všetky udalosti

Štvrtok " " " "

Piatok " " " "

Aj mŕtvý Ježiš naháňa strach: Mt 27, 62-66
Mt 28, 11-15.

Potvrdenie tézy 2 :

Ježišove reči k učeníkom :
Reč na hore Mt 5, 10-12 /Lk/, Mt 7, 6 /Lk/ Mt 7, 15-18 /Lk/
Slovo, ktoré padlo na skalú Mt 13, 21 /Mk, Lk/
Apoštolská inštrukcia Mt 10, 16, 42
"Chráňte sa kvasu farizejov " Mt 16, 5-12 /Mk/
Podmienky nasledovania Krista: Mt 16, 24-28 /Mk, Lk/
Lk 9, 57-62 /Mt/
"Keď vás neprijmú " Lk 10, 10-12 + 16
Odmena učeníkom : Mk 10, 28-31 "hoc aj s prenasledovaním"
/Mt a Lk nemá ten dodatok/
Varuje pred farizejmi, ľuďmi .. Lk 12, 1-7
"Neharbite sa za mňa" Lk 12, 8-12
"Oheň, nie pokoj" ... Lk 12, 49-53
Podmienky nasledovania Krista Lk 14, 25-35
"Z môjho kalicha budete piť" ... Mk 10, 38-40
Podob, o svedobnej hostine Mt 22, 1-14
Varuje pred zákoníkmi a farizejmi Mt 23, 1-12 /Mk, Lk/
Varuje pred zvedením Mk 13, 5-10 /Mt/, Lk 21, 12-19
Mk 13, 19-23 /Mt, Lk/
Rozlúčka s učeníkmi : Jn 15, 18-27, Jn 16, 1-4 + 33
Veľkňazská modlitba Jn 17, 14-19
Predpoveď smrti Petrovej Jn. 21, 18 - 19.

APOŠTOLSKÁ CESTA SV. OTCA DO ŠPANIELSKA

Dňa 31. októbra 1982 v popoludňajších hodinách prišiel sv. Otec na dlho očakávanú návštevu do Španielska. Už v lietadle pozdravil sv. Otca arcibiskup Madridu kardinál Tarazona a apoštolský nuncius v Španielsku arcibiskup Innocenti. Keď sa sv. Otec ukázal vo dverách lietadla, prítomní i celá krajina vybuchla jasotom /v celom Španielsku začali zvonit zvony/. Začal sa svistok, ktorý trval až do posledného dňa jeho pobytu: 9. novembra 1982.

Cesta bola dvakrát odložená. Pôvodne mal sv. Otec prísť na jeseň 1981 pri otvorení jubilejného roku sv. Terézie z Avily z príležitosti 400. výročia jej smrti, avšak pre atentát na sv. Otca sa neuskutočnila. K druhému odloženiu došlo kvôli naplánovaným všeobecným voľbám, lebo najmä socialisti sa obávali, že pápež môže zasiahnuť do volebnej kampane výrokmi o rozvoze a prerušení tehotenstva.

Španielsko je krajina, kde 95 % obyvateľov je katolícky pokrstených, 2 % pripadá na iné kresťanské spoločenstvá. Je to krajina s veľkou kresťanskou tradíciou. Počiatky kresťanskej viery tam siahajú až do apoštolských čias. Podľa starej tradície krajinu navštívil i sv. Pavol apoštol. V meste Santiago de Compostela sa nachádza hrob sv. Jakuba staršieho. Dlhú dobu v stredoveku bol Pyrenejský poloostrov ovládaný mohamedánmi. Po oslobodení krajina prekvitala a bola dlho na vrchole európskej politiky. Španielski moreplavci objavili nové kraje. /objavenie Ameriky Krištofom Kolumbusom v r. 1492/. Objavitelia nových krajín prichádzali do týchto krajín s krížom Kristovým, ale mnohí tento kríž rýchlo zahodili a tamojšie obyvateľstvo podrobili nedôstojnému zaobchádzaniu.

V čase, keď sa skoro celá Európa zmietala v zmätku po vystúpení reformátorov Luthera, Zwingliho, Kalvína, Španielsko dávalo smer pravej obnovy Cirkvi. Bolo kolískou duchovného kvasu, ktorý obohatil a stále obohacuje nielen Európu, ale i ostatný svet. Odtiaľ vyšli sv. Terézia Avilská, sv. Ján z Kríža, sv. Ignác z Loyoly, zakladateľ Spoločnosti Ježišovej, sv. František Xaverský, veľký misionár Indie, Japonska a mnohí iní.

Bohužiaľ toto obdobie je poznamenané aj činnosťou inkvizície, keď štátna moc používala cirkevné inštitúcie k odstraňovaniu nepohodlných ľudí. Nevieme presné údaje, ale v Španielsku nadobudla inkvizícia najväčších rozmerov z európskych krajín.

Neskôr, ale najmä v XIX. stor. sa Španielsko dostávalo často do zmätkov, plných vnútorných rozbrojov, ktoré zasiahli až do nášho storočia. Staršia generácia u nás sa iste pamätá na občiansku vojnu v Španielsku v rokoch 1936 - 39, ktorej hrôzy prenikli ďaleko za hranice. V mnohých ohľadoch išlo i o vojnu náboženskú. Systematicky bolo vtedy ničené všetko náboženské: boli podpalované kostoly, zabíjani boli biskupi, kňazi, rehoľníci a rehoľníčky. Vtedy zahynulo 11 biskupov a 16 tisíc kňazov, rehoľníkov a rehoľníčiek. Na mnohých miestach sa dokonca stávalo, že boli mŕtvi vykopávaní z hrobov, zavesovaní, poliatí benzínom a podpalovaní.

Po nastúpení na trón Juan Carlosa bolo v zemi zavedené demokratické zriadenie. Uvoľnenie v krajine prinieslo však i negatívne javy: šírenie pornografie, narastanie zločinosti, náboženskú vlačnosť. Keď kardinál Tarancon oznamoval definitívny termín príchodu sv. Otca, zdôraznil, že Cirkev v Španielsku čaká od sv. Otca posilnenie vo viere, pretože mnohí upadli do krízy a nežijú tak, ako by to z ich krstu malo vyplývať.

Počas návštevy sv. Otec navštívil 16 miest, predniesol 45 príhovorov a slúžil 10 sv. omší.

Po výstupe z lietadla pobozkal zem, ako robieva tradične. Po privítaní kráľom Juan Carlosom načrtol svoj cieľ pastoračnej cesty; povzbudiť vo viere svojich bratov ako nástupca sv. Petra, aby ich život bol osvietený Kristovým svetlom, po druhé: posilniť nádej, ktorá je dôsledkom viery a po tretie, znovu vzbudiť energiu u kresťanov, aby tak ako počas mirulých vekov - prinášali ovocie Kristovej milosti.

Už na druhý deň svojho pobytu navštívil miest. spojené so sv. Teréziou, ktorej 400-té výročie smrti bolo podnetom jeho cesty, Avila, kde žila v karmelitánskom kláštore a Alba de Tormes, kde zomrela. / Na deň, kedy navštívil sv. Otec kláštor karmelitánok, boli tieto oslobodené od slubu mlčania. Sestričky to plne využili a keď prišiel sv. Otec, privítali ho s jasotom. /

Tu zhrnul a zdôraznil veľké duchovné bohatstvo, ktoré nám zanechala táto svätica, ktorú už pápež Pavol VI. nazval "veľkou, jedinečnou a predsa tak ľudskou a príťažlivou osobnosťou". Návštevou sv. Otca sa skončili oslavy výročia jej smrti.

Je ťažké podať v skratke všetky myšlienky, ktoré obsahovali jeho vystúpenia. Nemožno však obísť aspoň niektoré.

Rodina bola častou témou jeho príhovorov. Zdôrazňoval jej dôstojnosť ako Božej ustanovizne, jej nerozlučiteľnosť na celý život a jej otvorenosť, ktorej dôsledkom je prijať deti.

V príhovore diplomatom zdôraznil budovanie pokoja, pri ktorom treba mať na mysli aj záujmy druhých. Cirkev chce byť v službe diplomacie. Novinárom povedal, že ich povinnosťou je podávať pravdu ďalej a vyzval ich distancovať sa od politickej, hospodárskej a osobnej korupcie.

Robotníkom hovoril o sociálnom zle nezamestnanosti a požadoval prekonanie nelogického vzťahu medzi prácou a kapitálom.

Návšteva prekonala všetky očakávania. Najväčšia účasť bola na sv. omši slávanej na hlavnom námestí Madridu - 2 milióny. Na stretnutí s mládežou na štadióne kdesa ~~hralo~~ **finále** majstrovstiev sveta/bolo 100 tisíc mladých ľudí a v uliciach Madridu bolo v tom istom čase ďalších 400 tisíc mladých.

Vrchoňným bodom bola výzva pre Európu v Santiago de Compostela.

Sv. Otec sa odvolal na dejiny Európy, ktoré sú neoddeliteľné od kresťanstva a vyzval Európu, aby znovu našla samú seba.

Santiago de Compostela bolo poslednou zastávkou cesty sv. Otca po Španielsku.

Pri úvahách o ceste sv. Otca nás nevdojak napadá myšlienka : a čo my ? Príde niekedy i k nám sv. Otec ?

Iste po tom túži, ako to vyjadril pri návšteve našich otcov biskupov ad limina v Ríme v marci 1982. Nateraz nám ostáva modliť sa za to a ponechať Božej vôli čas, kedy sa to uskutoční.

PASTORAČNÉ SMERNICE

V r.1975 začalo prenasledovanie katolíckej cirkvi v Zaire. Arcibiskup z Kanangy, Bakolo wa Ilunga vydal vtedy pastoračné smernice svojim kňazom a veriacim. Prinášame z nich podstatné časti. Nech nám slúžia ako podnety na premýšľanie v situácii, v ktorej sa nachádza cirkev v Československu.

"Aby ste sa nezarmucovali ako tí,
čo nemajú nijakej nádeje" /1.Sol.4,13/.

Drahí bratia a sestry !

Za vás, ktorí máte so mnou starosť o Cirkev v Kanange, "ustavične vzdávam Bohu vďaka za dary Jeho lásky, ktoré vám dal v Kristu Ježišovi" /Kor. 1,4/.

Bratia moji, s tou veľkou nádejou vám posielam tieto pastoračné smernice v tom ťažkom položení, v ktorom sa teraz nachádza naša cirkev. Táto situácia bola pohnútkou na stretnutie s viacerými spolupracovníkmi, kde sme vyzvali všetkých k novému pastoračnému úsiliu v našej arcidiecéze ako odpovedi z hĺbky na provokáciu, akou je pre nás súhrn opatrení proti činnosti cirkvi, ktoré urobila vláda.

Tieto smernice nie sú hotovým programom či direktívou, ktorú treba už len plniť. Ide skôr o celkovú perspektívu, o všeobecný pohľad, ktorý nechce nič iné, len vás povzbudiť, aby ste začali alebo zosilnili hľadanie spôsobov práce s kresťanmi, medzi ktorými pracujete.

Sú písané v ovzduší modlitby a nemožno ich čítať a užitočne používať ináč, len v ovzduší modlitby a viery. Prijmite tieto riadky so srdcom, ktoré naplnia starosť o Kristovu vec a vec nášho ľudu. Nech sa stare vôľa Božia tak na zemi ako aj na nebi.

I. Terajšia situácia ako milosť, ktorá okolo nás prechádza.

Voči terajším udalostiam, tak ako prebiehajú, možno zaujať rozličný postoj. Možno ich nezaújato pozorovať: urobiť z toho vec na debaty. Možno klesať na mysli: čakať, že program vlády sa splní až do konca.

Možno sa skryť za salónnu bojovnosť alebo čakať riešenia od iných: tí druhí /napr. biskupi/ musia urobiť to či ono.

Treba sa usilovať vidieť veci jasne ...

Predovšetkým sa usilujeme ujasniť si situáciu a vidieť, čo sa deje. Chceli by sme povedať so sv.Pavlom: "To je hodina, kedy sa máme prebudiť zo sna ..."/Rim.13,11/.

Už niekoľko rokov je naša cirkev obmedzovaná a bráni sa jej

vo vykonávaní viacerých úloh. Poznáme celý rad podujatí, spočiatku realizovaných zastreto, ale čím ďalej, tým viac otvorene. Rozhodná fáza, do ktorej sme vstúpili, dotýka sa už samých základov kresťanskej viery.

Vidieť situáciu reálne znamená predovšetkým poznať, čo je v jadre týchto podujatí. Je reálne nebezpečenie, že sa necháme zviešť jedným či druhým konkrétnym podujatím a sústreďme svoje myšlienky i reakcie na jednotlivé, izolované body. Ale všetky tieto podujatia sú časťou presne určeného plánu a ten plán dostáva život z veľmi presnej ideológie a pedagogie. Ide o to odtiahnuť všetkých nás od vplyvu akejkoľvek pravdy, ktorá by nebola oficiálnou ideológiou.

Výzva na nás ...

Nemôžeme sa uspokojiť len s tým, že budeme analyzovať politickú situáciu a konštatovať celkom proste, že "sme v kaši". Veríme, že náš Boh je pri nás v udalostiach nášho života a že Kristus je s nami stále /Mt 28,20/.

Ale táto prítomnosť Krista sa prejaví len tomu, kto sa pozerá na udalosti s týmto postojom viery.

A tak veríme, že ťažká situácia, v ktorej žije cirkev u nás, je pre nás predovšetkým otázkou položenou našej kresťanskej a cirkevnej praxe. Teraz potrebujeme uši "na počúvanie, čo Duch hovorí cirkvám" /Zjav. 2,11/. Lebo pre tých, čo milujú Boha, "všetko je milosť".

II. Výzva k obráteniu

Keď izraelský ľud bol v ťažkom položení, keď stratil svoju slobodu a jeho chrám bol zničený, bolo to vždy príležitosťou, aby si dal otázku : čo sme urobili z nášho náboženstva ?

Proroci boli ľudia viery, ktorí mali odvahu vyzývať svoj ľud k obráteniu. Izrael dokonca potreboval všelijaké katastrofy, aby pomaly poznal, kto je jeho Boh a čo žiada od svojho ľudu.

Nie sme tak trochu podobní tomu ľudu Izraela ? Terajšia situácia nás môže priviesť k pravdám, na ktoré sme pozabudli, keď sa nám dobre viedlo. Teraz znova znie naliehavá prosba Ježišova : "... robte pokánia, lebo sa priblížilo Kráľovstvo nebeské !" /Mt 4,17/.

Toto obrátenie je prvoradou nutnosťou, aby kresťanstvo pokračovalo v našej zemi. Možno zničiť kresťanstvo ? Možno zničiť naše kostoly, ale jestvuje kult, ktorý nemožno zničiť, ten "v Duchu a v pravde", kult konkrétného praktického života podľa evanjelia.

Keď nám prikazili mnohé verejné prostriedky, zostáva nám stále najsilnejší a vlastne jediný prostriedok : svedectvo správneho, priameho, špecificky kresťanského života. Keď máte reagovať na terajšiu situáciu ako preví kresťania, musí sa stať toto: opatrenia, ktoré nás zasahujú zvonku, z nátlaku, majú sa stať mocnou vzpruhou radikálizovania nášho evanjeliového angažovania. Zaiste vieme, že sa stále musíme obracať /robiť pokánia/ a že cirkev sa musí bez prestania reformovať, ale naša pohodlnosť a slabosť nám na to dajú často zabúdať. Ale keď príde niečo ťažké, otvorí sa nám oči. Pretože terajšia situácia nás šokuje a stavia nás tak radikálne pred otázku potreby rozhodnutia, je pre nás skutočnou milosťou. Priznajme si to všetci. Potrebovali sme čosi také, aby sme sa rezolútnejšie dostali do pohybu smerom k ideálu, ktorý nám postavil Ježiš.

Buďme pokorne vďační nášmu Bohu, ktorý nás terajšími okolnosťami stavia do nutnosti vracať sa k podstatnému. Lebo nezabúdajme : Najväčšie nebezpečenstvo pre Cirkev neprichádza zvonku, ale zvnútra. "Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale duši nemôžu ublížiť" /Mt 10,28/.

Využime teda milosť, ktorá prechádza okolo. "Hľadajte Boha, kým sa dá nájsť, vzývajte Ho, kým je blízko" /Iz 55,6/. Znova sa nájdeme s očistenou vierou a cirkvou, jasnejším to znamením spásy pre všetkých.

III. Formovať Cirkev Božiu teraz

Cirkev je zhromaždenie všetkých tých, ktorých zachytilo učenie a osoba Ježiša Krista, aby ho nasledovali a tak pokračovali v jeho prítomnosti medzi ľuďmi.

Spôsob ako sa toto zhromaždenie uskutočňuje, organizuje, ustalať v ustanovizniach, je rozličný podľa miesta a historických okolností. Ale podstatné je, že je to zhromaždenie /nech je akokoľvek malé, nech je také či onaké/ ľudí, ktorí sa priznávajú ku Kristovi svojim spôsobom života. "Keď sa dvaja, či traja zhromažia v mojom mene, ja som medzi nimi" /Mt 18,20/.

Modely zhromažďovania kresťanov a teda spôsoby, ako žije cirkev, sú rozdielne podľa toho, či sa uskutočňujú v prostredí priateľskom alebo nepriateľskom s verejnou mocou. Tak isto obraz cirkvi je iný, keď je záležitosťou roztrúsenej menšiny alebo vecou veľkých mäs.

Ak by sme stručne chceli vyjadriť východisko zo situácie, v ktorej sa nachádzame, povedali by sme to takto : treba znovu nájsť pramene každej formy cirkvi, totiž tej, kde sa dvaja či traja stretnú, aby sa lepšie poznali, lepšie nasledovali Krista a spojili sa s ním v modlitbe.

Je ťažko opísať presne tento spôsob byť cirkvou : ide o ovzdušie, o štýl. V niektorých krajoch našej arcidiecézy sa už urobili pekné pokroky v tomto smere, v iných treba túto revolúciu ešte uskutočniť.

Teraz treba povzbudiť kresťanov, aby sa spájali s inými, ktorí tiež chcú nasledovať Ježiša. Treba, aby sa čo najviac kresťanov mohlo držať pohromade vo všelijakých malých skupinkách. Treba sa pritom postarať o vzájomnú výmenu skúseností a poznatkov. Len tak prejde našou arcidiecézou veľký pohyb zvrátenia života podľa Evanjelia.

Tento život cirkvi "dolu" by sa mal odvíjať z troch skutočností :

- lepšie poznať Ježiša Krista
- nasledovať Ježiša v terajších podmienkach našej krajiny
- modlitba uprostred života

A. Lepšie poznať Ježiša Krista

Naša viera má svoj základ v osobe, učení a význame Ježiša Nazaretského, Pána všetkých vecí. Je teda nanajvýš dôležité, aby ten Ježiš, ukrižovaný a vzkriesený, bol pre každého kresťana niekým, kto sa mu "prihovára", kto ho "zachytí".

Dnes sme sa dostali do podstatne novej situácie, niektoré formy katechizovania boli brutálne potlačené, ako vyučovanie náboženstva, na iné asi nebude treba dlho čakať. Stojíme pred prvotnou potrebou zabezpečiť pokračovanie odovzdávania evanjelia. Aby sa to zabezpečilo, treba, aby katechizovanie už nebolo výlučnou prácou "špecialistov", ale aby sa stalo prácou každého, tak mladých ako i dospelých.

Práve tak sa katechizovanie nemôže obmedziť na úradnú, organizovanú katechizáciu, ale musí sa diať v čase "vhodnom či nevhodnom"

/2 Tim. 4,2/ a nielen v kostole alebo v škole, ale všade, kde sa môžu zísť dvaja či traja na rozhovor : pred chalupou /ako Ježiš so Zachejom/, na ceste /príhoda učeníkov z Emaus sa opakuje/, pri studni /ako Samaritánka/...

V Novom Zákone vidíme výsledok katechézy prvotných čias "kresťanského hnutia". Rozličným spôsobom sa usilovali veriaci prvého storočia rozprávať o svojej viere v Ježiša Krista. To je niečo viac, ako opakovanie naučených formuliek.

B. Nasledovať Ježiša v terajších podmienkach

Cieľom katechézy, ktorá je predovšetkým rozprávaním o všetkom, čím Ježiš bol a čo robil a ohlasovaním jeho prítomnosti medzi nami ako Pána a oživujúceho Ducha, nie je natoľko odovzdávanie poznatkov ako ekôr výzva žiť po novom.

Ježiša poháňala nezmerná starosť, aby každý človek mal život. Tú plnosť života, ktorú sám dostal od Otca, chcel dať každému. Nenazdávajme sa teda, že Ježiš prišiel s posolstvom alebo so šťastím, ktoré by sa týkalo len iného života po tom terajšom. Ježiš sa obracal k živým ľuďom a oni videli, že Kráľovstvo Božie prišlo, uskutočnené v nom, v jeho skutkoch oslobodenia.

Vraví nám, že kresťanstvo je viera, ktorá zavádza ľud, je odcudzením. Uvedomme si : na túto kritiku máme len jednu odpoveď a to je naše správanie sa a naša osobná kolektívna práca. Treba prakticky dokazovať, že naše náboženstvo je skutočné náboženstvom spásy, že Ježiš nás vykupuje od všetkého, čo je neludské, neautentické v nás i v spoločnosti.

Cirkv v Zaíre uskutočnila v minulosti nespočítateľné podujatia, aby záirski ľudia žili lepšie a to v rozličných oblastiach života : školy, nemocnice, program rozvoja na poli výživy, zdravia, poľnohospodárstva. To sú výrazné prejavy našej starostlivosti o blaho každého človeka. V našej diecéze sa uskutočnil široký program všeobecného rozvoja, ale treba ísť ešte ďalej : starosť o rozvoj má byť prvoradým cieľom kresťanov a každý kresťan sa má on pričiníť podľa svojho svedomia.

Nemôžeme milovať ľudí bez toho, žeby sme nemilovali kraj, lebo blaho každého jednotlivca závisí čím ďalej, tým väčšmi na blahu celého národa. Kresťan je práve tým, kto miluje svoju vlasť a veľmi intenzívne spolupracuje so všetkými občanmi na všetkom, čo môže prispieť k jej rozvoju.

Ale práve naša láska k vlasti a naša starosť o náš ľud nás núti kategoricky odmietat určité smery v ideológii štátu a praktiky, ktoré sa na tomto podklade vedú. Bude treba, aby každý kresťan v tejto veci pochopil svoju zodpovednosť a požiadavky svojej viery v situácii, ktorú prežívame.

C. Modlitba uprostred života

Nemôžeme zostať verní Ježišovi Kristovi, ak ho nebudeme často vzývať a ak nebudeme pravidelne oživovať svoj kresťanský život svetlom a ohňom Ducha Svätého. Modlitba, počúvanie evanjelia, liturgia sú podstatné prvky cirkvneho hnutia, ktoré sa má rozprestierať na všetky úseky života.

Už teraz mnohí zakusujú potrebu modliť sa vnútornejšie, konkrétnejšie, spontánnejšie. Bežne sa modliame v rámci farskej liturgie a mimo nej v dosť ustálených formách. Čo sme hovorili o katechéze,

platí i o modlitbe, treba ju konať všade a v každom čase. Aj modlitbu treba oslobodiť od ustálených rámcov: musí vychádzať z plnosti života a udalostí. Musí sa stať aj osobným výrazom toho, čo prežíva každý variáci.

Vyzývame každú farnosť, aby robila malé modlitebné stretnutia, vychádzajúc z každodenného života. Nech sa medzi nami natrvalo zakorení obyčaj : nijaká skupina kresťanov /a tým menej apoštolských pracovníkov/ nech sa nestretáva bez toho, že by nedala zodpovedné miesto modlitbe a že by sa nepokúsila konať ju tak, ako im to Duch konkrétne a osobne vnukne.

Nakoniec sa chceme špeciálne prihovoriť tým, ktorí sú zodpovední za pastoračnú prácu.

Celé toto nové zameranie stavia nás pastierov zodpovedných za pastoračnú prácu, rehoľníkov a rehoľnice pred nové úlohy. Radikálny návrat k stretaniu kresťanov "dolu" nehovorí, že apoštolskí pracovníci už nebudú mať hlavnú úlohu. Nejde o to, aby sme sa stiahli z pastoračnej zodpovednosti, ale skôr o to, aby sme sa novým spôsobom zaangažovali.

Čaká nás pri tom iste mnoho ťažkostí. Menovite okolnosť, že nás málo vychovávali k tomu, aby sme boli knazmi, rehoľníkmi, pastoračnými pracovníkmi neinštitucionalizovaného rozenia. Sme navyknutí vykonávať svoju službu podľa vzorov už pred nami ustálených, podľa pevných modelov, takže často pociťujeme ťažkosť byť pastiermi skôr oduševnením zvnútra, než vedením "zhora".

V každej misijnej stanici alebo v každom farskom prostredí sú často dve i tri rozličné spoločenstvá apoštolskej práce, ktorých členovia sa veľmi často stýkajú len celkom povrchné. Odporúčame vám, aby ste sa odteraz pravidelne stretávali, všetci pracovníci jednej misie či jednej farnosti pri spoločnej modlitbe, pri výmene skúseností a pod.

Nech tieto stretnutia sú zhromaždením cirkvi, kde každý prináša svoju hrivnu, kde sa rodí prístup podľa svedomia, kde sa konkretizujú nové smery. Kiež by ste takto mohli nájsť radosť v tom, že ste sa znovu našli v jednej spoločnej starosti, aby mnohí naši spoluobčania mohli znovu nájsť Ježiša Krista, ktorý nás oslobodzuje a vykupuje.

Milovaní bratia a sestry,

vzdávajme vďaky za všetko, čo Duch už pohýbal v našej Cirkvi. Naša odpoveď na výzvu dnešnej situácie má byť hlboká a radikálna. Tak budeme pripravení na všetko. Táto úloha súri. Nikto sa nemôže postaviť bokom a len skepticky komentovať. Taktô by sa nikdy neboli zrodili prvé kresťanské spoločenstvá.

Teraz potrebujeme všetci pevnú vieru, že sú možné nové Turíce, za predpokladu, že sa otvoríme vnuknutiam, ktoré nám prichodia zhora a ktoré sú pravým opakom našej malichejnej vypočítavosti a našej pasivity. Verme pevne : cez naše vytrvalé úsilie účinkuje sám Boh. Dokážme, že vieme pochopiť a prijať výzvu, ktorú Boh dáva každému z nás a budme presvedčení, že on môže aj medzi nami robiť divy.

A tak bratia a sestry, "nespomínajte na minulosť, nemyslite už na to, čo bolo". Teraz robíme nové, ktoré sa už ukazuje - nevidíte ?" /Iz 43, 18-19/. Naozaj : Ten, do ktorého sme vložili všetku

svoju nádej, Kristus, náš Osloboditeľ, nám hovorí: "Hľa, robím všetky veci nové !" /Zjav 21,5/.

Dané v Kanange, 5. januára 1975

+ Bakolo wa Ilunga
arcibiskup z Kanangy

LISTY Z VÄZENIA

24. 2. 1980. • PhDr. Václav B e n d a, nar. 1946
filozof a matematik, signatár
Charty 77. Za činnosť v rámci
Charty odsúdený v r. 1979 na
4 roky väzenia.

Bůh mi vskutku hmatateľne a účinně pomáhá /byť je to trochu jiné jako na Ruzyni, neboť při téhle vita activa nezbyvá moc času na přemýšlení a rozhovor/ a všechno je fajnový, tedy - jen mám občas chuť si někomu postěžovat, jakého zpropadeně náročného Boha jsme si zvolili. Nu, alespoň budeme vskutku sůl země, jestli na to ovšem nezarveme - ale na to zase je to podobenství o obilném zrnku, které musí zemřít, aby vydalo nový klas ... Čímž ovšem neríkám, že mě občas nejímá nepřekonatelná lítost nad sebou a nad Tobou a nad dlouhou dobou odloučení a nad tím, že kromě pravdy nám zbývají jen holé ruce - vždyť jsme lidé hříšní a slabí, ostatně tvrdost srdce i tvrdost k dokonalosti vždy přelice čpí nějakým ďábelstvím.

18. 9. 1982 František N o v a j o v s k ý, nar. 1956,
robotník, opakovane sa márne hlásil
na štúdium teológie.
V septembri 1982 vzatý do väzby a ob-
vinený z marenia dozoru nad cirkvami.

Čo sa mňa týka - mám sa dobre, veď keď som v spojení s Pánom a Jeho Nepoškvrnenou Matičkou, všetko sa ľahko znáša. Mám možnosť spoznať aj toto doteraz neznáme prostredie. Cítim stále pomoc Božiu a tú vyprosujem a prajem aj Vám a všetkým blízkym. Viem, že je to aj pre Vás ťažký kríž, ale vieme dobre, že žiadne utrpenie na tejto zemi nie je bez účinku. Máme pevnú nádej, ba dokonca istotu v našej viere. Ako aj sv. Pavol vraví - ak Kristus nevstal, márne je naša viera, ale ak vstal, tak všetko má zmysel. Teda aj prípadné utrpenie či súženie, nepohodlie. Tak Vás teda aj ja prosím, aby ste túto moju situáciu správne pochopili a neboli sklúčení a smutní a nehanbili sa za mňa, väzňa v Pánovi ... Viem, že bez ťažkostí nie je žiadny život, niekto ich mal pre vlastnú hlúposť, iný pre hlúposť alebo zlomyselnosť iného - každému ich život prináša v takej či onakej miere, ale je na človeku, aby sa vedel so všetkým vypořádať. Ale človek sám na všetko by nestačil hoci má veľké schopnosti - potrebuje pomoc. A tú pomoc dostáva každý, ak ju chce prijať a čestne priznať svoju

obmedzenosť. A pomoc Božia prichádza vždy v pravý čas, i keď sa niekedy zdá, že mešká. Pán nás nikdy nenechá skúšať nad naše sily, vždy podáva pomocnú ruku a vo všetkom jedine On má prehľad a vie správne posúdiť všetko.

Petr P o s p í c h a l, nar. 1960
vyučení typograf, signatár Charty 77.
Za údajné rozširovanie písomností Charty odsúdený v r. 1982 na 18 mesiacov väzenia

20. 4. 1982

Velikonoce jsem tu prožil samozřejmě neradostně /i když - co je to radost? Přece to není smích? A tak radost z prožívání svátků jsem tu stejně měl!/, Velikonoce jsou ale svátky Kristova utrpení, takže myslím, že jsem je slavil vlastně dost důstojně, protože být tady je vlastně v jistém smyslu taky utrpení. Jsou to i svátky Kristova vzkříšení a té velké naděje, která z jeho vzkříšení všechny křesťany obestírá. Myslel jsem hodně na vás a na všechny lidi, kteří jsou mně blízcí. Přesto je mi trochu líto, že mi nebylo dopráno tyto největší křesťanské svátky být v kostele na mši. A ještě to bude chtít hodně trpělivosti, s kterou sa budu prodírat tou bezednou houštinou času, než mi to dopráno bude.

KARDINÁLI SLOVENSKÉHO PŮVODU II.

/spracované podľa + otca Michala Lacka S.J./

1. Alexander Rudnay
2. Juraj Haulík

JURAJ HAULÍK. Narodil sa v Trnave 20.4.1789. Ako mladý kňaz vysvätený roku 1811 bol najprv kaplánom v Komárne, potom úradníkom na arcibiskupskom Vikariáte v Budapešti. Roku 1820 arcibiskup Alexander Rudnay si ho vyvolil za tajomníka. Na Krajinskom cirkevnom sneme roku 1822 bol jedným zo siedmich sekretárov. Roku 1825 stal sa ostrihomským kanonikom, roku 1840 poradcom pri kráľovskej uhorskej rade vo Viedni. Nevieame ako a prečo, ale roku 1832 bol menovaný Velprepoštom biskupskej kapituly v Záhrebe, a od tej doby Chorvátsko sa mu stalo druhou domovinou. Po smrti zágrebského biskupa Alexandra Alagoviča, ktorý bol tiež rodákom z Nitry, Haulík bol r. 1837 cisárom vymenovaný za biskupa v Záhrebe. Ba nielen biskupom! Dva razy zastával aj úrad bána, totiž miestokráľa chorvátskeho. Roku 1852 zágrebské biskupstvo bolo povýšené na arcibiskupstvo, a roku 1853 Juraj Haulík bol dosadený ako prvý zágrebský arcibiskup a metropolita cirkevnej provincie chorvátskej. Kardinálom bol menovaný roku 1861. Zomrel v Záhrebe roku 1869. Toho istého roku zomrel aj jeho dlhoročný pomocník v Záhrebe, budúci biskup banskobystrický Štefan Moyzes.

Haulík hlboko zasiahol do cirkevného a národného života chorvátskeho. Podporoval národné "Illýrske hnutie", počas maďarskej revolúcie podporoval slávneho chorvátskeho bána Jelačića atď. V cirkevnom živote jeho meno je spojené s uve-

dením Milosrdných sestier roku 1845 do Záhreba, ktoré až do dnes tvoria samostatnú rehoľu, a za svojho zakladateľa považujú práve biskupa Haulíka. Roku 1848 osnoval katolícky chorvátsky týždenník "Katolički List", ktorý vychádzal skoro 100 rokov, až do konca druhej svetovej vojny /1945/. Prvým redaktorom toho časopisu bol Štefan Moyzes, vtedajší kanonik zágrebský a neskoršie slávny biskup banskobystričský a rodoľub slovenský. Meno kardinála Haulíka je tiež spojené so zriadením veľkolepého zágrebského parku Maksimir. Meno má síce po biskupovi Maximiliánovi Vrchovcovi /+1827/, ktorý prvý dal nasadiť duby a iné stromy. Z toho obyčajného lesa urobil Haulík krásny park, kde vystaval aj svoju letnú vilu a kaplnku sv. Juraja. Na jeho pamiatku časť toho parku sa volá aj teraz "Jurajevac".

Roku 1863, na tisície výročie slovanskej misie sv. Cyrila a Metoda, Haulík usporiadal v Záhrebe veľkolepé oslavy. Počas slávnostných bohoslužieb dovolil, aby sa Epištola a Evanjelium spievali po chorvátsky.

Hoci teda Haulík po odchode zo Slovenska sa celkom venoval svojej druhej chorvátskej domovine, predsa je on významným "kardinálom slovenského pôvodu".

Z DOMOVA

- Niektorí kňazi, ktorí - aj po vydaní "Prehlásenia ...", ktoré zakázalo združenie Pit - chodia ďalej na schôdzky tohto združenia, odôvodňujú svoje konanie tým, že chcú takto čosi vydobýť pre cirkev na Slovensku. Niektorí chcú zostať ako pedagógovia na bohosloveckej fakulte, pretože sú presvedčení, že po nich môžu prísť len horší, iní chcú vydobýť niečo pre svoju farnosť a pod. Chceme k tomuto len podotknúť, že v celom Písme sv. nenájdeme jedného jediného miesta, kde by Kristus cez zlé prostriedky išiel za dobrým cieľom. Naopak, keď ho pokúšal na púšti diabol a ponúkal mu všetky kráľovstvá sveta, ak sa mu pokloní, Kristus odpovedal jednoznačne : "Odíď satan !" /Mt 3,10/

- Koncom novembra 1982 odovzdali poľské úrady poľskej cirkvi kompromitujúce materiály na L. Walesu. Materiály sa týkajú jeho morálneho života a údajných fm.machinácií. Walesa bol zrejme počas svojho internovania vydieraný možnosťou zverejnenia takýchto materiálov. Napriek tomu zostal verný ideálom, pre ktoré žil.

Prečo o tom píšeme ?

Vieme, že mnohí kňazi u nás sú tiež takto vydieraní, pre niektoré svoje prípadné poklesky. Myslíme

si, že majú prelomiť tento začarovaný kruh a odoprieť takéto vydieranie aj za cenu zverejnenia niektorých faktov.

Sme presvedčení, že naši veriaci by sa v takejto chvíli nepohoršili na takomto človeku.

- 30. XI. 1982 sa uskutočnila v Prešove mierová konferencia grécko-katolíckeho duchovenstva. Katolícke noviny z 12.XII.1982 priniesli správu o tejto konferencii a aj hlavné myšlienky vyhlásenia, ktoré prítomní na záver prijali.

Chceme upozorniť našich bratov - gréckokatolíckych kňazov, ktorí nám doteraz slúžili ako príklad, že Sv.Stolica svojím "Prehlásením..." nezakázala len hnutie Pit, ale každú činnosť kňazov, ktorá je zneužívaná na politické ciele. To sa samozrejme týka aj našich rímsko-katolíckych kňazov, aj keď sú pozývaní na "mierové" konferencie niekym iným než hnutím PIT.

- Nachádzame sa ako veriaci v ťažkej situácii. Niektorí z nás sú zatknutí, iných to možno čaká, sme vypočúvaní, sledovaní a pod. Ak by sme sa pozerali na veci len čisto z ľudského hľadiska, aj tak nie sme sami. Svet na nás myslí a zastáva sa nás. Pomodlíme sa niekedy za tých, ktorí takto za nás bojujú ?

- 13. decembra 1982 zomrel v Liptovských Sliačoch, okr. Liptovský Mikuláš, Jozef Kútnik - Šmalov, kňaz, vedec, literát. Narodil sa 27. 11. 1912 v Hubovej pri Ružomberku. Maturoval na gymnáziu v Levoči, kňazskú vysviacku prijal v r. 1936 v Spišskej Kapituli. Až do r. 1948 uverejňoval literárno-kritické štúdiá. Po r. 1948 nesmel publikovať, ale pokračoval vo vedeckej práci. Venoval sa najmä historickému výskumu pôsobenia rádu benediktínov na Slovensku od stredoveku až do 18. storočia. Od r. 1953 bol farárom v Liptovských Sliačoch.

- V decembri spočinul v Pánovi ďalší vzácný človek, kňaz, rehoľník Páter Josef Baptista Bárta, OFM. Patrili do generácie povestného ročníka 1921, narodil sa 20. marca 1921. Ako mnoho ďalších českých generačných druhov, za vojny bol pracovne nasadený v Nemecku. Po skončení vojny vstúpil do františkánskeho rádu, vysvätený za kňaza bol v r. 1948. V r. 1950 zdieľal osud svojich rehoľných bratov v internačnom tábore v Želive. Podarilo sa mu z tábora utiecť a dva a pol roka žil v ilegality pod menom Dr. Novák na rôznych miestach v Čechách a na Morave. Odhalený a zatknutý bol odsúdený na dlhoročné väzenie, prepustený bol až v r. 1968. V nacistickom Nemecku prežil v pracovnom nasadení 3 roky, v Československu v táboroch a väzniciach 16 rokov. Ihneď po svojom prepustení patrili medzi zakladateľov Sekretariátu rehoľných spoločností. Od r. 1968 do r. 1974 bol v obmedzenej pastoračii. Po odňatí aj obmedzeného štátneho súhlasu býval ako invalidný dôchodca v Liberci. V r. 1980 začali proti nemu trestné stíhanie pre marenie dozoru nad cirkvami, pobudol aj vo vyšetrovacej väzbe. V r. 1982 odsúdený na 12 mesiacov nepodmienečne. Čakal na nástup do výkonu trestu, keď ho postihol posledný a smrteľný infarkt 9.12.1982. Pochovaný je v Liberci. Nech odpočíva v pokoji.

ZO ZAHRANIČIA

- Vysvätenie slovenského biskupa

Dňa 6. januára 1983 vysvätil v Ríme sv. Otec Ján Pavol II. nového slovenského biskupa Mons. D. Hrušovského, ktorý bude arcipastierom medzi Slovákmi - katolíkmi v zahraničí.

Stručný životopis : Domínik HRUŠOVSKÝ sa narodil v r. 1926 vo Veľkej Maňi, okres Vrátne, teraz Maňa, okres Nové Zámky. Gymnázium navštevoval v Zlatých Moravciach a v Šuranech, kde s vynikajúcim prospechom zmaturoval. V roku 1945 začal študovať teológiu v Bratislave. Po ukončení I. ročníka odišiel do Ríma, kde pokračoval v štúdiu. Za kňaza bol vysvätený v roku 1949.

Celý čas pôsobí v zahraničí. Bol vždy príkladným kňazom a rodolubom. Je dlhoročným riaditeľom Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

- Stretnutie kardinálov

Koncom novembra 1982 sa konalo v Ríme plenárne zasadanie kardinálov z celého sveta, ktoré zvolal Ján Pavol II.

Predmetom jednania boli otázky reorganizácie vatikánskych úradov, posúdenie nového kódexu cirkevného práva, ku ktorému sa vyjadrili všetci biskupi sv. Cirkvi, napokon problematika financií sv. Stolice.

- Uvádzame dopisy 12 - 13 ročných žiakov z Kolína n.R., NSR, ktorí takto reagovali na dopis slovenskej mládeže ku Zjazdu katolíkov v Düsseldorfe v dňoch 1. - 5.9.1982 :

Milí kresťania v ČSSR :

18.10. 1982

Váš dopis o kresťanoch u Vás nás podnecoval k úvahám. Dobre ste všetko napísali. Dozvedeli sme sa takto mnoho o Vašom kresťanskom živote a ste nám príkladom, ako statočne hájiť svoju kresťanskú vieru za takých podmienok. Kto u Vás hovorí : "Som kresťan", ten má ťažkosti s úradmi. V porovnaní s Vašou situáciou je u nás ľahké byť kresťanom. Preto si u nás kresťania príliš málo vážia svoju vieru. Preto sa niektorí domnievajú, že všetky svoje kresťanské povinnosti splnia jednorázovou návštevou kostola v nedeľu. Preto si myslíme, že byť kresťanom u Vás, to je to pravé. Zostaňte i naďalej tak statoční !

Podpísaní : Silke Schwarz, Andreas Henn, Sandra Tollas, Dirk Wollerheim.

Bratia a sestry v Kristu !

18.10.1982

Na našich hodinách náboženstva sme veľa hovorili o Vašich problémoch. Napriek tomu sa tešíme, že vyznávate svoju kresťanskú vieru. Vieme, v akej ťažkej situácii sa nachádzate, pretože sme čítali na hodine náboženstva "Slovenský dopis kresťanom". Len tak sme pochopili, čo znamená "býť kresťanom".

Tu u nás to znamená niečo celkom iné. Keď chodíme do kostola, nie je to pre nás mimoriadny zážitok. Nemusíme o naše kresťanstvo bojovať toľko čo Vy.

Preto len odvahu! Pokračujte. Snažíme sa Vám pomôcť, kde môžeme.

Veľa šťastia !

Sonja Rieklefs, Sabine Rodewald, Brigitte Schorm.

Milí Česi a Slováci !

18. 10. 1982

Poznali sme na hodine náboženstva Vašu situáciu. Iste je to veľmi ťažké mať v takých pomeroch ešte odvahu veriť v Boha. U nás je to inak. Môžeme veriť, ale nemusíme veriť. Nikto sa nás na to nepýta. Preto existuje u nás mnoho kresťanov, ktorí sa kresťanmi nazývajú, ale nimi nie sú. Dúfame, že budete mať ešte dlho odvahy veriť v Boha. Snáď sa skoro vaša situácia zmení. Považujeme za dôležité, aby ste vedeli, že niekto na Vás myslí. Verte nám, existujú aj iné zeme, kde sú problémy s vierou.

Srdečný pozdrav z NSR

Steffi Göttgens, Ute Baumgarte, Dunja Burger.

REHOLE NA SLOVENSKU

Reholné spoločnosti - rehole /od lat. slova "regula, ae, f- pravidlo, zásada/ a kongregácie - sú neodmysliteľnou súčasťou sv. Cirkvi. Reholná spoločnosť je spoločnosťou veriacich sv. Cirkvi, ktorí sa zaviazali v mene evanjeliovej dokonalosti viesť trvalý spoločný život, spečatený a viazaný sľubmi: čistoty./celibát/, chudoby, poslušnosti atď.

Reholné spoločnosti sa delia na mužské a ženské. Podľa povahy a záväznosti sa delia na rehole /rády/ a kongregácie. Členovia reholí sú viazaní slávnostnými sľubmi, ktoré sú večné, neodvolateľné; členovia kongregácií skladajú jednoduché sľuby, ktoré sú buď dočasné alebo trvalé.

Reholné spoločnosti sú organizované hierarchicky. Na čele spoločnosti je generálny predstavený. Najvyšším predstaviteľom všetkých reholných spoločností je pápež.

Na území Slovenska pôsobili rôzne mužské a ženské reholné spoločnosti.

Niektoré pôsobia i cez neprajnú spoločenskú situáciu dodnes. Z historického pohľadu ide najmä o tieto reholné spoločnosti :

- Mužské : zakladateľ:

benediktíni - sv. Benedikt Núrsky
dominikáni - sv. Dominik
premonštráti - sv. Norbert
františkáni - sv. František z Assisi
kapucíni - Matej Bassi
minoriti sv. Františka
jezuiti /Spoločnosť Ježišova/ - sv. Ignác z Loyoly
piaristi - sv. Jozef Kalazanský
lazaristi - sv. Vincent z Pauly
milosrdní bratia - sv. Ján z Boha
baziliáni - sv. Bazil
redemptoristi - sv. Alfonz Liguori
verbisti - Arnold Jansen
školskí bratia - Ján de La Salle
saleziáni - sv. Don Bosco

- Ženské :

uršulínky - sv. Angela
klarisky - sv. František z Assisi
školské sestry de Notre Dame - Peter Farerský
dcéry Božskej Lásky - Františka Lechnerová
dcéry Najsvätejšieho Spasiteľa
dcéry Božského Vykupiteľa
sestry Svätého Kríža - Theodosius Florentíni
milosrdné sestry - sv. Vincent z Pauly
anglické panny - Mária Wardová
sestry Nepoškvrneného Počatia bl. Panny Márie
školské sestry III. rádu - sv. František Serafínsky
dcéry Panny Márie Pomocnice - sv. Don Bosco.

K tým reholným spoločnostiam, ktoré na Slovensku vyorali najväčšiu brázdú, sa vrátíme podrobnejšie.